

Referenties

- Churchill, D. (2007). “Web 2.0 and Possibilities for Educational Applications”. In: *Educational Technology*, vol. 47, nr. 2, p. 24-29.
- Quible, Z. K. (2005). “Blogs: a natural in business communication courses”. In: *Business Communication Quarterly*, vol. 68, nr. 1, p. 73-76.
- Richardson, W. (2010). *Blogs, Wiki's, Podcasts and other powerful web tools for classrooms*. Thousand Oaks: Corwin Press.

Ronde 4

Jan Strybol
 PCVO Het Perspectief, Gent
 Contact: janstrybol@hotmail.com

5

Je kunt meer dan je denkt. Web 2.0 en ICT-toepassingen in de taalklas

1. Wat kan ICT betekenen voor de taalleerkracht?

Om de bovenstaande vraag te kunnen beantwoorden, moeten we kijken naar de meerwaarde die het gebruik van ICT-applicaties kan bieden. Kort gezegd komt dat hierop neer:

- ICT-applicaties zijn attractief en uitnodigend.
- De leeromgeving wordt veel rijker: variatie via digitale werkvormen, sterke visuele ondersteuning, oneindig veel illustraties, snelle links naar verwante onderwerpen, up-to-date materiaal, ‘real-life’ situaties tegenover klassimulaties...
- ICT heeft het potentieel om het concept van ‘leren’ te veranderen: ‘any time’, ‘any place’, ‘anywhere’ (en zo vaak je wilt, want computers zijn onvermoeibaar).
- ICT-applicaties bieden de mogelijkheid om te differentiëren en om leerlingen een persoonlijk leertraject aan te bieden.

Vandaag wordt ICT in veel klassen echter beperkt tot een klein deel van de mogelijkheden. Leerkrachten tonen een filmpje op Youtube, een online artikel, een PowerPoint, een stukje nieuws... Op zich is dat goed natuurlijk: de leerlingen krijgen taalinput in een betekenisvolle context en het medium is nog attractief ook. Maar de selectie van het aanbod is nog steeds gemaakt door de leerkracht en ICT wordt niet

gebruikt om de leerlingen de kans te geven om actief met taal te ‘werken’. Natuurlijk zal een goede leerkracht die input aanvullen met oefeningen in de les, maar in dat geval blijven de grenzen van het leren nog steeds binnen de muren van het klaslokaal.

Een toenemend aantal scholen maakt weliswaar gebruik van een leerplatform, waar informatie over en oefeningen van de verschillende vakken worden aangeboden. De leerlingen loggen daar op in en kunnen werken in hun eigen tijd, wat reeds een groot voordeel is ten aanzien van klassessies. Ze kunnen teksten lezen, een film bekijken, grammatica en woordenschat leren en vaak kunnen ze ook oefenen via gesloten testen (zie o.m. ‘hot potatoes’), ‘matching oefeningen’, gaatjesteksten...

Maar leren ze daarmee wel communiceren? Leren ze actief met de taal om te gaan? En krijgen ze adequate feedback? Als we het gebruik van ICT beperken tot de beschrijvingen hierboven, missen we een enorm potentieel dat het net ons biedt. Met andere woorden: we moeten voorbij die grens naar het land van de ICT-opportunities. Maar hoe geraken we daar?

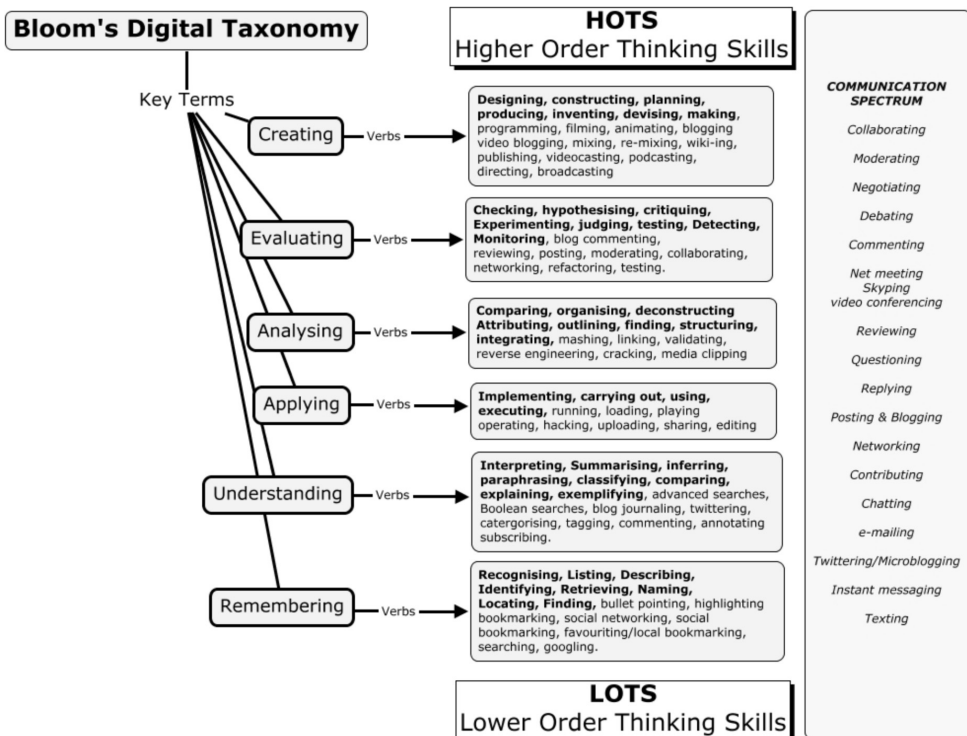
2. Onze gids: Blooms digitale taxonomie

We hebben een gids nodig en het goede nieuws is: die gids bestaat en is te vinden op het internet (waar anders?). De taxonomie van Bloom is een classificatie van leerdoelstellingen, waarin verschillende niveaus van leren zijn gedefinieerd en opgelijst volgens opklimmende graad van complexiteit. De originele taxonomie werd geschreven in 1956, maar die versie werd later aangepast door Anderson en Krathwohl (2001). Zij beschouwen creativiteit van een hogere orde dan evaluatie en – wat belangrijker is – ze formuleren de acties die verbonden zijn met elk van de taxonomische niveaus als concrete werkwoorden.

Men kan zich de taxonomie voorstellen als een trap: elke trede brengt het leerproces tot een complexer niveau en houdt automatisch de vorige stappen in:

1. *kennis*: reproduceren, herkennen, terugvinden van kennis, concepten en procedures.
2. *begrip*: verduidelijken, interpreteren en toepassen van de kennis op soortgelijke situaties.
3. *toepassing*: het geleerde (kennis/begrip) in een nieuwe situatie toepassen en uitvoeren.
4. *analyse*: een (complex) geheel analyseren, opdelen en de verbanden bepalen.
5. *evaluatie*: kritisch denken en beoordelen gebaseerd op criteria.
6. *creatie*: creatief denken, een nieuw geheel vormen en zoeken naar oplossingen.

De leerdoelen hierboven zijn nog steeds opgesteld met face-to-face leren voor ogen en de vraag is hoe dat kan toegepast worden in een digitale omgeving. Om hier een antwoord op te kunnen geven, heeft Churches (2009) de taxonomie opnieuw herzien. Het resultaat van zijn inspanningen is *Bloom's 'Digital Taxonomy'*, waarvan je een beschrijving kan zien op zijn excellente prijswinnende wiki *Edorigami*. In die nieuwe digitale taxonomie worden de concrete werkwoorden van elk leerniveau vertaald naar werkwoorden die digitale activiteiten beschrijven. Een andere grote bijdrage is de toevoeging van het spectrum 'communication' (collaboration), waar we als taalleerkrachten natuurlijk alleen maar verheugd over kunnen zijn.

Figuur 1: Bloom's Digital Taxonomy.

3. Echt leren met ICT

Hoe kan de taxonomie ons nu gidsen bij onze zoektocht naar zinvol leren op het internet? De ICT-applicaties die vandaag in de klassen worden gebruikt (PowerPoint, video, digitale artikelen...) zijn gesitueerd op de twee eerste niveaus van de taxonomie ('remembering' en 'understanding'). Gesloten oefeningen op het leerplatform ('meerkeuzetest', 'close-test', 'matching') halen misschien nog het niveau van de toepassing,

maar we slagen er niet in om hoger te gaan. We kunnen ons natuurlijk afvragen of dat wel mogelijk is? Het antwoord daarop is eenvoudig: natuurlijk is dat mogelijk. Als je naar de wiki van Churches gaat, zie je een groot aantal mogelijke webactiviteiten voor elk van de niveaus (inclusief de hoogste en het spectrum communicatie). Bovendien is de wiki begonnen met het oplijsten van webtools die gebruikt kunnen worden voor die activiteiten.

Laten we een voorbeeld geven: ‘applying’ (level 3) wordt omschreven met de volgende sleutelwoorden: ‘implementing’, ‘carrying out’, ‘using’, ‘executing’, ‘running’, ‘loading’, ‘playing’, ‘operating’, ‘hacking’, ‘uploading’, ‘sharing’, ‘editing’... Die sleutelwoorden worden dan verbonden met een aantal mogelijke activiteiten, zoals ‘presentation’ of ‘interview’. Ten slotte worden tools gesuggereerd voor elk van de activiteiten:

- *presentation*: ‘impress’, ‘Simple DTP product’, ‘powerpoint’, ‘google presentation’, ‘Zoho’, ‘skype’, ‘interactive whiteboard collaboration using e-tools’, ‘audio and video conferencing’.
- *interview*: ‘Word Processing’, ‘mind mapper’, ‘podcast’, ‘vodcast’, ‘audacity’, ‘sound recorder’, ‘collaboration using e-tools’, ‘skype’.

Die suggesties hebben nog ‘fine-tuning’ en evaluatie nodig, gebaseerd op gebruikscriteria voor taalleerdoeleinden, maar het werk van Churches biedt ons zonder twijfel een schat aan informatie en een mooie uitvalbasis.

4. Gebruik van tools

We moeten dus proberen om ICT niet enkel te gaan gebruiken om kennis over te brengen en te illustreren (teksten, plaatjes, filmpjes, audiofragmenten...). Ook mogen we niet blijven steken op het niveau van gesloten toepassing van de opgedane kennis (invuloefeningen, matching, vraagjes...). Die zijn op zich prima, maar we moeten proberen om verder te gaan in de taxonomie van Bloom en een aanbod kiezen of maken dat ook de hogere leerniveaus, plus communicatie en samenwerking, stimuleert.

Webapplicaties en andere ICT-tools doen dat uiteraard niet vanzelf: ze zijn trouwens bijna nooit ontwikkeld met een leerdoel voor ogen. Die extra dimensie is de taak van de leraar. We moeten met andere woorden eerst de juiste doelstelling formuleren en dan kijken of er een middel is dat we kunnen gebruiken om dat doel te bereiken. Dat laatste is nu precies een van de bezwaren die sceptici opperen als ze het over ICT in het talenonderwijs hebben: hoe kan je nu echt communiceren, feedback krijgen en mondeling taalgebruik oefenen?

Het blijft natuurlijk zo dat reëel contact voor een taal belangrijk is, maar dat wil niet zeggen dat we het ICT-gedeelte moeten beperken tot input (lezen/luisteren) en sterk afgeleide output (invuloefening, meerkeuzetest). In principe zijn bijna alle doelstellingen van het talenonderwijs mogelijk met ICT. Soms ligt het gebruik van een tool voor de hand, soms komt daar wat creativiteit aan te pas en soms moeten we echt inspanningen doen om zelf een didactisch middel te ontwikkelen. Dat laatste type zou ons te ver leiden, maar in de workshop geef ik een voorbeeld van de twee eerste types tools, waar we dan ook mee aan de slag gaan.

Referenties

Anderson, L.W. & D. Krathwohl (eds.) (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching and Assessing: a Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. Longman, New York.

Churches, A. (2009). "Bloom's Digital Taxonomy". (<http://edorigami.wikispaces.com/file/view/bloom%27s+Digital+taxonomy+v3.01.pdf>).

Overzichten van webtools die interessant zijn voor het onderwijs

Web 2.0 in Education: <http://web2educationuk.wetpaint.com/>.

Web 2.0 – Cool Tools for Schools: <http://cooltoolsforschools.wikispaces.com/>.

Ronde 7

Jordi Casteleyn
Universiteit Gent /Arteveldehogeschool Gent
Contact: jordi.casteleyn@ugent.be

Slidecast Yourself: studenten geven presentaties op het internet

1. De dubbele uitdaging voor presentaties in het onderwijs van vandaag

Soms lijkt het alsof het onderwijs alle problemen van de maatschappij moet oplossen (zie o.a. Bormans 2008). De lessen Nederlands, bijvoorbeeld, mogen zich blijkbaar niet beperken tot wat er in het leerplan staat, waardoor alle contactmomenten bar-